

JAK SE STUDUJE ZEMĚDĚLSKÁ EKONOMIKA V ZIMBABWE

O. Macháček

Department of Statistics, University of Zimbabwe,

P.O.BOX MP 167, MT.Pleasant, HARARE

Anotace:

V příspěvku jsou stručně podány podmínky a studijní plán oboru Zemědělská ekonomika, na zemědělské fakultě University of Zimbabwe v Harare, jakož i základní podmínky pro získání hodností BSc (Agric) Hons, MSc (AgEc), MPhil, PhD.

Summary:

Conditions and programme of study to achieve the BSc (Agric) Hons degree in Agricultural Economics and Extension in the University of Zimbabwe, are given in brief, as well as the basic conditions to achieve the MSc (AgEc), MPhil and PhD degrees.

Klíčová slova:

Studium zemědělské ekonomiky, Universita Zimbabwe, podmínky studia, studijní plán, hodnosti.

Key words:

Agricultural Economics and Extension, University of Zimbabwe, conditions of study, study programme, degrees.

Zemědělské školství v Zimbabwe má připravovat pracovníky pro komerční farmy a pro státní poradenské a výzkumné služby, jakož i řídicí státní orgány. Je možno mluvit o dvou úrovních této přípravy v rámci školství třetího stupně:

1. Agricultural Colleges, nabízejí tříleté studium provozního typu pro diplomované techniky
2. Zemědělská fakulta University of Zimbabwe, která umožňuje
 - * 3 - 4letým studiem získání hodnosti Bachelor of Agricultural Science (BSc Honours)
 - * navazujícím 1 - 2 letým studiem získání hodnosti Master of Science ve specializacích Food Science, Animal Science.
 - * navazujícím individuálním studiem a výzkumnou prací v délce 2 - 5 let získání hodnosti Master of Philosophy a Doctor of Philosophy.

Podle universitních regulí je přijímání ke studiu na universitě založeno na úrovni výsledků dosažených na předchozích stupních škol, ale je také možno přihlédnout k dalším relevantním skutečnostem, jako např. zkušenosti získané v zaměstnání a charakterové vlastnosti.

Kvoty přijímaných jsou omezeny kapacitou akademického sboru a obslužných zařízení university, takže pro přijetí či nepřijetí je rozhodující pořadí uchazečů, vytvořené podle výsledků zkoušek pro GCE "A Level" či "O Level" na předcházejícím stupni. Tyto zkoušky se obvykle konají v listopadu a rozhodnutí o přijetí je uchazečům universitou sděleno, zpravidla v denním tisku, v únoru. Akademický školní rok začíná kolem 1. dubna.

Nezbytnou podmínkou pro přijetí na kteroukoli fakultu je aktivní znalost angličtiny, prokázaná složením zkoušky na úrovni "O Level". Navíc jsou pak přijatí studenti v průběhu prvních týdnů studia podrobeni speciálnímu testu, který má ověřit jejich schopnost efektivně anglicky komunikovat na úrovni potřebné pro universitní studium. Podle toho, s jakým výsledkem tento test absolvují, mohou být pak zařazeni do zdokonalovacích kursů, pořádaných pro ně Communication skills Centrem katedry jazyků. K té angličtině bych dodal, že je úředním vyučovacím jazykem už od primárního cyklu, kde ale v prvních třech letech je ještě používán domácí jazyk, který v dané oblasti převládá. (V Zimbabwe, podobně jako v jiných afrických státech, je teprve po získání nezávislosti dodatečně vytvářen "zimbabwský národ", ale fakticky jsou tyto země obývány desítkami národností a kmenů, mluvících odlišnými jazyky). Přechod na angličtinu je postupný, na konci třetího roku primárního cyklu je už používána výhradně. Jazyky Shona a Ndebele, kterým mluví dvě největší národnostní skupiny v zemi, a které za koloniálního režimu nebyly ve školách vůbec používány, nyní jednak slouží k výuce nejmenších dětí v prvních třech letech cyklu a na vyšších stupních soustavy jsou samostatným předmětem studia.

Program "Bachelors of Agricultural Science (Honours)"

BSc je nejnižší hodnota, které lze nabýt studiem na universitě. Obvykle je na fakultách rozlišováno zaměření General, tj. bez specializace, a Honours, s jistou specializací. Např. Fakulty of Science uděluje hodnost BSc (General) absolventům tříletého studia, kteří po celou tuto dobu souběžně studovali a složili zkoušky aspoň ze dvou základních oborů studia z následujícího výběru:

Matematika, Statistika, Počítačová věda, Fyzika, Chemie, Geologie, Biologie, Biochemie. Naproti tomu hodnota BSc (Honours) získají úspěšní absolventi, kteří se po prvním ročníku rozhodnou zaměřit se pouze na jeden ze zmíněných osmi oborů a studují podle rozšířeného programu do větší hloubky. Hlavním kritériem při rozhodování jsou vyhlídky na pozdější uplatnění. Absolventi BSc (General) jsou univerzálněji použitelní, absolventy BSc (Honours) je možno považovat za solidněji připravené pro odbornou práci v užším oboru.

Zemědělská fakulta nabízí studijní program BSc pouze na úrovni Honours, ve čtyřech specializacích:

- Agricultural Economics (Zemědělská ekonomika)

- Animal Science (Zoologie, zootechnika, živočišná výroba a chov)
- Crop Science (Rostlinná biologie, agrotechnika, rostl. výroba.
- Soil Science (Agrochemie a půdoznalství).

Studium je možné pouze denní formou (full-time). Pro přijetí ke studiu kterékoli z uvedených čtyř specializací je podmínkou GCE "A Level" v Biologii a jednom dalším ze tří předmětů a GCE "O Level" ve zvoleném předmětu třetím z následujícího seznamu: Matematika, Fyzika, Chemie. Ekonomika. Kromě toho je nutná GCE "O Level" v angličtině, jak bylo již zmíněno. Druhý předmět, ve kterém je požadována GCE "A Level" vedle Biologie je pro jednotlivé specializace stanoven takto:

Agricultural Economics Matematika

Soil Science Chemie

Animal Science, Crop Science Matematika NEBO Chemie

NEBO Fyzika

Studium je organizováno formou tří postupných ročníků (Parts) a postup do dalšího ročníku je možný po složení všech zkoušek za ročník předchozí. Do výsledné známky za zkoušku se započítává podílem 20 až 33 procent známka za průběžnou práci, zbývající podíl tvoří známka za závěrečnou zkoušku, která je zásadně písemná. V některých vybraných předmětech je tento poměr 50:50 (Biometrie, Zlepšování chovu, Pokusnictví v živočišné výrobě). V některých předmětech je součástí výsledné známky známka za praktickou zkoušku. Považuje-li to zkoušející za potřebné, může vedle písemné zkoušky vyzvat studenta ke zkoušce ústní.

Všichni studenti zemědělské fakulty absolvují v prvním ročníku týdenní praktický kurs na univerzitní farmě a nejméně jednoměsíční praxi na farmě nebo v organizaci, zvolené oborovou katedrou, ve druhém roce, Tyto dvě součásti studia jsou hodnoceny zápočtem.

Předměty jsou uspořádány podle ročníku (Parts) a jejich alfanumerické značky je přiřazují k oborovým katedrám, zodpovědným za jejich výuku (AGEC..Dept. of Agricultural Economics, AS..Dept. of Animal Science, SL..Dept. of Soil Science, CR..Dept. of Crop Science, CT..Dept. of Computer Science, BS..Dept. of Business Studies, CH..Dept. of Chemistry, GL..Dept. of Geology, AGPR..Agricultural Practice). Počínaje druhým ročníkem jsou u některých předmětů uvedeny jako předpoklad značky předmětů, které je nutné předem absolvovat.

Jako příklad je uveden studijní program oboru Zemědělská ekonomika

I. AGEK 101 Ekonomika zemědělství

AGEK 106 Zemědělská statistika a matematika

SL 101 Úvod do půdoznalství

AS 101 Živočišná věda

CR 101 Rostlinná věda a genetika

a jeden z následujících předmětů

CT 105 Počítačová věda

AGEC 102 Úvod do sociologie venkova

AGPR 101 Zemědělská praxe

Předpoklady

II. AGEC 201 Zemědělská ekonomika AGEC 101,106

AGEC 202 Řízení farem AGEC 101

CR 203 Rostlinná výroba CR 101,SL 101

AGEC 203 Rozvoj zemědělství a trhu

a dva z následujících volitelných předmětů

AGEC 204 Výzkumné vědy v zemědělské ekonomice AGEC 106

BS 203 Financování podniku

SL 204 Využití půdy a přírodních zdrojů SL 101

III. AGEC 301 Zemědělská ekonomika AGEC 201

AGEC 302 Aplikovaná produkční ekonomika " ,202

AS 208 Principy živočišné výroby AS 101

a tři z následujících volitelných předmětů

AGEC 303 Ekonomika přírodních zdrojů AGEC 210 +

AGEC 305 Analýza a předpověď cen + SL 204

zemědělských výrobků AGEC 201,204

AGEC 306 Plánování a hodnocení projektu AGEC 201

AGEC 308 Zemědělské poradenství

AGEC 360 Speciální seminář a projekt

SL 309 Zemědělská mechanizace

SL 310 Hospodaření s půdou a vodou SL 101,CL 203

Program "Master of Agricultural Science"

MSc je první ze tří vyšších akademických hodností (MSc,MPhil, PhD), kterých lze nabýt postgraduálním studiem na universitě. Proti zvyklostem u nás doma se tedy rozlišuje nižší stupeň universitního studia (Undergraduate Study), zahrnující tři nebo čtyřleté studium pro BSc

(Generals nebo Honours) a vyšší stupeň (Postgraduate Study) pro uvedené vyšší hodnosti.

Hodnost MSc je obvykle minimální podmínkou pro přijetí např. na učitelské místo na universitě.

Je třeba dodat, že za absolvování odpovídajících stupňů studia na humanitních fakultách jsou udělovány rovnocenné hodnosti Bachelor nebo Master of Arts (BA nebo MA). Absolventi studia na lékařských a veterinárních oborech jsou označováni ještě jinak.

Zemědělská fakulta nabízí studijní program MSc pro tři obory: Zemědělská ekonomika, Živočišná věda a Ochrana rostlin.

Podmínkou přijetí je zásadně BSc (Honours) v odpovídající specializaci: pokud uchazeč má tuto hodnost v jiné specializaci, musí složit doplňkovou přijímací zkoušku. Studium je možné denní formou nebo při zaměstnání.

Obor : ZEMĚDĚLSKÁ EKONOMIKA "MSc (AgEc)

BSc(Hon) pro přijetí je požadována v některé z těchto specializací: Zemědělská ekonomika nebo jiná zemědělská specializace za podmínky složení odpovídajících zkoušek ze zemědělské ekonomiky nebo Ekonomika nebo jiná přiměřená specializace v sociálních vědách, za podmínky souhlasu katedry zemědělské ekonomiky. Program denního studia je dvouletý, první rok je věnován kursům, druhý rok uchazeč dokončuje disertaci, založenou na vlastním výzkumném projektu. V této práci je veden přiděleným školitelem. Studium při zaměstnání je přiměřeně delší. Zkoušky v prvním roce jsou písemné a odpovídají absolvovaným kursům, druhý rok končí obhajobou disertace a ústní zkouškou před zkušební komisí (děkan zemědělské fakulty, vedoucí katedry zemědělské ekonomiky a tři další examinátoři, z nichž jeden musí být External Examiner).

Kursy: Uchazeč si zvolí šest kursů ze seznamu čtyř základních (společné pro všechny specializace MSc AgEc) a čtyř volitelných podle své specializace MSc.

Základní kursy:

MAE 501 Vyšší ekonomická teorie zemědělství

MAE 502 Metody výzkumu v zemědělské ekonomice

MAE 503 Aplikovaná statistika v zemědělské ekon.

MAE 504 Rozvoj zemědělství a ekonomiky

Volitelné kursy:

(Specializace I, Řízení zemědělství a přírodních zdrojů)

MAE 505 Analýza zemědělské výroby a trhu

MAE 506 Ekonometrika v zemědělství

MAE 507 Ekonomika přírodních zdrojů

(Specializace II, Zemědělský rozvoj)

MAE 508 Rozvoj a správa venkova
MAE 509 Rozvoj zemědělství v subsaharské Africe
MAE 510 Plánování a řízení zemědělských projektů
(Specializace III, Řízení farem a agribusinessu)
MAE 511 Vyšší teorie řízení farem
MAE 512 Řízení agrobusinessu
MAE 513 Zemědělský marketing
(Další nespecializované kursy)
MAE 514 Obchod zemědělskými výrobky
MAE 515 Plánování a řízení přírodních zdrojů
MAE 516 Financování v zemědělství

Vyšší akademické hodnosti "Master of Philosophy" (MPhil)

"Doctor of Philosophy" (PhD)

Těchto hodností lze nabýt zásadně na základě samostatné výzkumné práce pod vedením školitelů, zakončené obhajobou disertace. Požadovaná příprava může zahrnovat také absolvování některých kursů, ale tato součást nemá přesáhnout 25 % rozsahu programu. Hodnost MPhil je považována za přípravný stupeň pro hodnost PhD, uchazeč je během studia k získání MPhil posouzen, zda se může ucházet o PhD, případně může být do přípravy na získání PhD přímo převeden.

Minimální podmínkou pro přijetí do přípravy k získání hodnosti MPhil je BSc (Hon) s nadprůměrným prospěchem. Uchazeči, kteří nevykazují nadprůměrný celkový prospěch, mohou být vzati v úvahu, mají-li nadprůměrný prospěch alespoň v předmětech specializace, ve které chtějí získat hodnost MPhil.

Minimální podmínkou pro přijetí do přípravy k získání hodnosti PhD je hodnost MSc nebo splnění podmínek pro převedení registrace z přípravy pro MPhil do přípravy pro PhD.

Literatura:

University of Zimbabwe Calendar 1992

Statistical Yearbook of Zimbabwe, 1989 (poslední vydaný svazek)

EEC Report on Zimbabwe 1990, Statistical Office of the European Communities. Luxembourg 1990